DİKA
dicle kalkınma ajansı
tigris development agency

11. KALKINMA PLANI ŞIRNAK İLİ

YEREL PAYDAŞ TOPLANTILARI SONUÇ RAPORU

ŞIRNAK 2018

DİKA®
dicle kalkınma ajansı
tigris development agency

Mardin | Batman | Siirt | Şırnak

İÇİNDEKİLER

01 Sunuş

03 1.ŞIRNAK İLİ YEREL YATIRIM GÜNDEMİ

04 2.TRC3 2014-2023 BÖLGE PLANI EKSENİNDE ŞIRNAK

04 2.1.BÖLGE'NİN 2023 VİZYONU

05 2.2.TRC3 2014-2023 BÖLGE PLANI STRATEJİK ÇERÇEVESİ

06 2.3.TRC3 2014-2023 BÖLGE PLANI ÖNCELİK VE TEDBİRLERİ

09 2.4.TRC3 2014-2013 BÖLGE PLANI ÖNCELİKLERİ VE ŞIRNAK

13 3. ONUNCU KALKINMA PLANI POLİTİKALARINA GENEL BAKIŞ

17 4. ŞIRNAK İLİ ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI YEREL PAYDAŞ TOPLANTILARI VE SONUÇLAR

17 4.1.YEREL PAYDAŞ TOPLANTI BİLGİLERİ

23 4.2. 11. KALKINMA PLANINA YÖNELİK ÖNCELİK VE TEDBİRLER

26 4.3. KADININ KALKINMADAKİ ROLÜ

27 4.4. GENÇLİĞİN TOPLUMSAL VE EKONOMİK HAYATA KATILIMI

28 4.5. SONUÇ

Sunuş

Yılmaz ALTINDAĞ
Dicle Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri

Kamu, özel sektör, üniversiteler ve sivil toplum örgütlerinin katkılarıyla hazırlanan Onuncu Kalkınma Planının kapsadığı dönem (2014-2018) tamamlanmak üzeredir. Bu çerçevede Kalkınma Bakanlığı önderliğinde On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) hazırlıkları başlatılmıştır. Ülkemizin gelecek beş yıl içinde ulaşmak istediği hedefleri ortaya koyacak olan On Birinci Kalkınma Planı hazırlıkları kapsamında, merkezi düzeyde Özel İhtisas Komisyonları ve istişare toplantıları düzenlenmiştir. Ülkemizin geleceğine dair amaç ve fikir birliğine ulaşılabilmesi vePlan hedeflerinin toplumun tüm kesimlerince sahiplenilerek hayata geçirilebilmesi için hazırlık çalışmaları katılımcı bir süreçle yürütülmüştür. Bu doğrultuda, merkezi düzeyde yapılan toplantıların yanı sıra doğrudan vatandaşların katılımıyla 81 ilde geniş katılımlı yerel paydaş toplantılarıgerçekleştirilmiş ve kadın ve gençlerin görüşlerinin Plana yansıtılması amacıyla kadın ve gençlere yönelik olmak üzere özel öncelikli toplantılar düzenlenmiştir. Tüm bu toplantılara Ülke genelinde yaklaşık 12.000 kişi katılım sağlamış ve Plan çalışmalarına girdi sağlayacak önemli bilgiler elde edilmiştir.

On Birinci Kalkınma Planının güçlü ve yaygın bir toplumsal ve kurumsal sahipliliğinin oluşturulması, yerel ve merkezi düzeyler arasında görüş alışverişinin sağlanması, temel kalkınma önceliklerinin tespit edilmesi

ve politikaların isabetli şekilde belirlenmesi için düzenlenen yerel paydaş toplantılarına Bölgemizden de büyük bir katılım sağlanmıştır. Dört ilimizde (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) düzenlenen geniş katılımlı toplantılara valilikler, kaymakamlıklar, il-ilçe müdürlükleri, belediyeler, ticaret ve sanayi odaları, ziraat odaları, borsalar, üniversiteler, esnaf ve sanatkârlar odaları ve STK'lardantoplamda 500'ün üzerinde katılımcı iştirak etmiştir. Kadınlara yönelik yerel paydaş toplantılarına dört ilimizden 120'ye yakın, gençlere yönelik toplantılara ise yaklaşık 100 kişi katılım sağlayarak görüş ve önerilerini bildirmiştir. Valiliklerimizin desteği ve Ajansımızın koordinasyonuyla düzenlenen bu toplantılardaBölgemizin Plandan beklentileri ve katkıları alınmış ve Ajansımız tarafından raporlanarak Kalkınma Bakanlığına bildirilmiştir.

Yerel düzeyde gerçekleştirilen bu çalışmaların devamı niteliğinde Kalkınma Bakanımız Sayın Lütfi ELVAN'ın başkanlığında yedi coğrafi bölgede mahalli kamu idarelerinin, üniversitelerin ve meslek örgütlerinin katılımıyla Bölge Toplantıları düzenlenmiştir. 25 Nisan 2018 tarihinde Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki dokuz ilin (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak) Valileri, Büyükşehir/İl Belediye Başkanları, Rektörleri, Ticaret ve Sanayi Odaları Başkanları, Borsa Başkanları, Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanları ile Ziraat Oda Başkanlarının katılım sağladıkları OnBirinci Kalkınma Planı Güneydoğu Anadolu Bölgesi İstişare Toplantısı Diyarbakır'da gerçekleştirilmiştir.

Bu raporda;

1. Şırnak İli Yerel Yatırım Gündemi,
2. TRC3 (Mardin-Batman-Siirt-Şırnak) 2014-2023 Bölge Planı Ekseninde Şırnak,
3. Onuncu Kalkınma Planı Politikalarına Genel Bakış ,
4. On Birinci Kalkınma Planı Hazırlıkları Kapsamında Şırnak'ta Yapılan Yerel Paydaş Toplantıları ve Sonuçlar

ele alınmış olup bilgi ve istifadenize sunulmuştur.

1. ŞIRNAK İLİ YEREL YATIRIM GÜNDEMİ

Problemler, Sorun Alanları ve Talepler

• Yatırım ortamının iyileştirilmesi,
Şehre yeni yatırımların çekilebilmesi için öncelikle altyapının uygun hale getirilmesi gerekmektedir.
• Ulaşım ve Lojistik problemleri,
İl merkezinde yatırım yapacak bir firmanın yaşayacağı en büyük sorunların başında ulaşım gelmektedir. Şırnak-Cizre, Şırnak-Van ve Şırnak-Siirt yolları lojistik anlamda elverişli değildir.
• Eğitim ortamının ve düzeyinin iyileştirilmesi,
Şehre bağlı yerleşim yerlerinde olanaklar kısıtlı, şartların eğitime elverişlilik düzeyi düşüktür.
• Terörün sona ermesi,
İldeki yatırım ortamını ve gelişmeyi olumsuz yönde etkileyen en büyük faktördür.
• İstihdam yoğun sektörlerin bölgeye çekilmesi,
İlde işsizlik oranlarının fazla olması sebebiyle en az maliyetle, en fazla istihdamı gerçekleştirebileceğimiz sektörlerin şehrimize yatırım yapmalarının önünde bulunan engellerin ortadan kaldırılması, yatırımların önünün açılması planlanmaktadır.

2.TRC3 2014-2023 BÖLGE PLANI EKSENİNDE ŞIRNAK

Ajansımız, Ülkemizin 2023 vizyonuna katkı sağlamayı amaç edinerek, 2014-2023 döneminin sosyo-ekonomik gelişme ve kalkınma hedeflerini ortaya koyan, bu hedeflere ulaşmak için gerekli strateji ve tedbirleri geliştiren, insan odaklı, mekânsal gelişimleri ve eğilimleri dikkate alan yeni Bölge Planı'nı, Bölge'deki tüm paydaşların ortak aklının bir ürünü olacak şekilde katılımcı bir yaklaşımla hazırlamıştır. 2014-2023 Bölge Planı öncelik ve tedbirleri, Ülkemizin temel politika dokümanı olan Onuncu Kalkınma Planı ve Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan bir diğer belge olan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi başta olmak üzere, üst ölçekli ulusal plan ve stratejiler ile bağdaşık olacak şekilde hazırlanmıştır. Başta yerel yönetimler olmak üzere Bölge'deki tüm kamu kurumlarının hazırlayacakları stratejik planları yönlendiren üst ölçekli plan niteliğinde olan TRC3 2014-2023 Bölge Planı, 3194 sayılı İmar Kanunu'na göre yerel ölçekteki en üst plandır.
Bölge'nin 2014-2023 dönemi için geleceğini şekillendirmeye katkı sunacak olan bu stratejik dokümanın hazırlanma sürecinin ilk aşaması olarak Bölge'nin mevcut durumu analiz edilmiştir. Analizlerde resmi istatistikî verilere ek olarak, birebir görüşmeler, saha ziyaretleri, toplantılar ve anket çalışmalarından elde edilen veriler de kullanılmıştır. Doğrudan Bölge'yi yansıtan ve Bölge'nin sosyo-ekonomik ve mekânsal yönelimlerini ortaya koyan bu analiz çalışması, belirlenen stratejilerin dayanağı konumundadır. Analizler neticesinde Bölge için tespit edilen güçlü ve zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditler baz alınarak Bölge'deki paydaşlar ile birlikte, Bölge'nin içsel dinamiklerini harekete geçirmeyi hedef alan üç stratejik eksen (Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme, Katma Değerli Üretim ve Hizmet, Sürdürülebilir Çevre ve Mekansal Yerleşim) ve bir yatay eksen (Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi) çerçevesinde öncelikler belirlenmiş ve bunları somutlaştırmaya yönelik olarak tedbirler ortaya konmuştur. Ayrıca bu planın uygulanmasına yönelik olarak izlenecek yol ve olası finansman kaynaklarına çalışma içerisinde yer verilmiştir.

2.1.Bölge'nin 2023 Vizyonu

Ajansımız koordinasyonunda katılımcı bir süreçle yürütülen TRC3 2014-2023 Bölge Planı çalışmaları kapsamında, Planın benimsenmesi ve yerelde tüm paydaşlarca sahiplenilmesi amacıyla, Ajans web sayfası üzerinden bir anket çalışması düzenlenmiş ve Bölge'deki paydaşların katılımı ile Bölge'nin 2023 vizyonu aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

> *“Beşeri ve doğal kaynakları ile mekânsal potansiyelini en etkin şekilde kullanarak rekabet gücü ve ferah düzeyi açısından Ülkemizi yakalamış bir bölge olmak...”*

2.2.TRC3 2014-2023 Bölge Planı Stratejik Çerçevesi

1. Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme

1.1 Örgün Eğitime Erişimin Artırılması ve Eğitim Hizmetlerinin İyileştirilmesi
1.2 Bölge'nin Üretim ve Hizmet İhtiyaçlarını Karşılayacak Şekilde Mesleki ve Teknik Eğitimin Yapılandırılması
1.3 Sağlık Hizmetlerine Erişimin Artırılması ve Hizmet Kalitesinin İyileştirilmesi
1.4 Kayıt Dışı İstihdam Oranının Azaltılması
1.5 Dezavantajlı Grupların Toplumsal ve Ekonomik Yaşama Katılımının Artırılması
1.6 Kırsal Alan Yaşam Kalitesinin Artırılması
1.7 Girişimcilik Kültürünün Geliştirilerek İstihdamın Artırılması
1.8 Bölge'deki Kültürel Yaşamın Geliştirilmesi ve Sporun Yaygınlaştırılması

2. Katma Değerli Üretim ve Hizmet

2.1 Katma Değerli Tarımsal Üretimin Artırılarak Markalaştırılması ve Hayvancılık Sektöründe Rekabetçiliğin Geliştirilmesi
2.2 Mevcut Sanayi Alanlarının Geliştirilmesi ve Markalaştırılması
2.3 Katma Değeri Yüksek Alanların Bölge'ye Çekilmesi
2.4 Maden Potansiyelinin Etkin ve Verimli Kullanılması
2.5 Bölge'nin Yenilenebilir Enerji Potansiyelinin Ortaya Çıkarılması ve Değerlendirilmesi
2.6 Bölge Turizminin Rekabetçiliğinin Artırılması
2.7 Bölge'nin Dış İlişkilerinin Geliştirilmesi
2.8 Yatırımcı ve Girişimcilere Yönelik Finansman, Kurumsal ve Teknik Destek Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması
2.9 İşletmelerin Tanıtım, Markalaşma ve Pazarlama Kapasitelerinin Geliştirilmesi

3. Sürdürülebilir Çevre ve Mekansal Yerleşim

3.1 Doğal Alanların ve Ekolojik Kaynakların Korunması ve Geliştirilmesi
3.2 İçme ve Kullanma Suyu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanması
3.3 Atıksu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanması
3.4 Çevre Kirliliğinin Önlenmesi
3.5 Temiz ve Sürekli Enerji Arzının Sağlanması
3.6 Enerji Verimliliği Uygulamalarının Yaygınlaştırılması
3.7 Tarımsal Altyapının Güçlendirilmesi
3.8 İletişim, Ulaştırma ve Lojistik Altyapısının İyileştirilmesi
3.9 Sanayi Bölgelerinin Altyapısının Geliştirilmesi
3.10 Kentlerin Güvenli ve Daha Yaşanılabilir Mekanlar Olarak Planlanması ve Geliştirilmesi

4. Yatay Eksen: Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

4.1 STK'larda, Yerel Yönetimlerde ve Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

2.3.TRC3 2014-2023 Bölge Planı Öncelik ve Tedbirleri

1. Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme

Öncelik	Tedbir
1.1 Örgün Eğitime Erişimin Artırılması ve Eğitim Hizmetlerinin İyileştirilmesi	1.1.1. Okuryazarlık oranının artırılması ve eğitim bilincinin yükseltilmesi 1.1.2. Okul öncesi eğitimin planlı olarak yaygınlaştırılması ve kalitesinin artırılması 1.1.3. İlkokulda yüksek olan okullaşma oranının niteliğinin artırılması 1.1.4. Ortaokul okullaşma oranının artırılması 1.1.5. Lise okullaşma ve üniversiteye yerleşme oranlarının artırılması 1.1.6. Öğretmen ve idari personelin Bölge'de çalışma motivasyonunu artırıcı politikaların geliştirilmesinin sağlanması
1.2 Bölge'nin Üretim ve Hizmet İhtiyaçlarını Karşılayacak Şekilde Mesleki ve Teknik Eğitimin Yapılandırılması	1.2.1. Sanayide ara eleman ihtiyacının giderilmesi için yüksekokul ve meslek liselerinin kapasite ve kalitesinin artırılması 1.2.2. Emek yoğun sektörlere yönelik mesleki eğitimin uygulamalı olarak yaygınlaştırılması
1.3 Sağlık Hizmetlerine Erişimin Artırılması ve Hizmet Kalitesinin İyileştirilmesi	1.3.1. Sağlık sektöründeki fiziksel altyapı dağılımının iyileştirilmesi 1.3.2. Sağlık sektöründeki insan kaynağı dağılımının ve motivasyonunun iyileştirilmesi 1.3.3. Acil sağlık hizmetlerinin kapasite ve kalitesinin geliştirilmesi ve kırsal alana erişiminin artırılması 1.3.4. Koruyucu ve önleyici temel sağlık hizmetlerinin etkinliğinin ve kalitesinin artırılması 1.3.5. Sağlıklı hayat tarzının teşviki amacıyla bilinçlendirme faaliyetlerinin artırılması
1.4 Kayıt Dışı İstihdam Oranının Azaltılması	1.4.1. Kayıtlı istihdam konusunda farkındalığın artırılması 1.4.2. İşgücünün eğitim ve istihdam edilebilirlik düzeyinin yükseltilmesi ve nitelikli işgücünün artırılması
1.5 Dezavantajlı Grupların Toplumsal ve Ekonomik Yaşama Katılımının Artırılması	1.5.1. Kırsal ve kentsel yoksullukla etkin mücadelenin sağlanması 1.5.2. Çocuklara ve gençlere sunulan imkanların artırılması 1.5.3. Engellilerin toplumsal ve ekonomik hayata katılımlarının artırılması ve yaşlılara sunulan hizmetlerin iyileştirilmesi 1.5.4. Bölge'de kadın statüsünün iyileştirilmesi ve fırsat eşitliğinin yaratılması
1.6 Kırsal Alan Yaşam Kalitesinin Artırılması	1.6.1. Bölge'nin yerel kaynaklarıyla imal edilebilecek alternatif ve düşük maliyetli yol yapım tekniklerinin fizibilite çalışmalarının yapılması 1.6.2. Köy yollarının standart ve imalatlarını mekansal düzeyde ve alan özelliklerine göre belirleyen master plan ve programların uygulanması 1.6.3. Köy ve mezralarda köy içi abonelik ve sayaç uygulamasına geçilmesinin sağlanması 1.6.4. Kırsal alanlarda yetersiz olan atıksu ve kanalizasyon tesislerinin yaygınlaştırma çalışmalarının yürütülmesi 1.6.5. İçme suyu ve kanalizasyon altyapısı tamamlanan yerleşim birimlerinde köy içi yol ve peyzaj çalışmalarının yapılması 1.6.6. Bölge'deki mevcut açık sistem küçük ölçekli sulama tesislerinin kapalı sistem basınçlı sulama sistemlerine dönüştürülmesi 1.6.7. Merkezi kırsal yerleşim modellerinin geliştirilmesi ve tesciline yönelik uygulanabilir kriterler oluşturulması
1.7 Girişimcilik Kültürünün Geliştirilerek İstihdamın Artırılması	1.7.1. Ortaöğretim seviyesinden itibaren müfredata girişimcilik derslerinin eklenmesinin sağlanması 1.7.2. Bölge için Girişimcilik Koordinasyon Kurulu ve bu kurula bağlı inkübatör merkezlerinin kurulması 1.7.3. Mesleki eğitim kurumlarında uygulamalı girişimcilik derslerinin verilmesi 1.7.4. Genç girişimcilerin desteklenmesi ve olası yerel baskıların engellenmesi için tedbirlerin alınması
1.8 Bölge'deki Kültürel Yaşamın Geliştirilmesi ve Sporun Yaygınlaştırılması	1.8.1. Bölge'deki sosyo-kültürel altyapının iyileştirilmesi ve faaliyetlerin artırılması 1.8.2. Bölge'deki spor altyapısının iyileştirilmesi ve faaliyetlerin artırılması

2. Katma Değerli Üretim ve Hizmet

Öncelik	Tedbir
2.1 Katma Değerli Tarımsal Üretimin Artırılarak Markalaştırılması ve Hayvancılık Sektöründe Rekabetçiliğin Geliştirilmesi	2.1.1. Bitkisel üretimin geliştirilmesi ve katma değeri yüksek ürünlerin üretimine destek verilmesi 2.1.2. Hayvansal üretimin geliştirilmesi ve üretimde verimliliğin artırılması 2.1.3. Bölge'ye özgü, katma değeri yüksek ve gelişme potansiyeli olan ürünlerin markalaşma, tanıtım ve pazarlama çalışmalarının desteklenmesi
2.2 Mevcut Sanayi Alanlarının Geliştirilmesi ve Markalaştırılması	2.2.1. Yeni sanayi alanlarının, bilimsel verilere dayalı analizler sonucunda belirlenmesinin sağlanması
2.3 Katma Değeri Yüksek Alanların Bölge'ye Çekilmesi	2.3.1. Geleneksel yöntemlerle üretilen ürünlerin yenilikçi yöntemler ile geliştirilmesi ve Bölge'de üretilmeyen katma değerli ürünlerin üretilmesinin sağlanması
2.4 Maden Potansiyelinin Etkin ve Verimli Kullanılması	2.4.1. Maden ve endüstriyel hammaddelere yönelik arama, etüt ve proje çalışmalarının yürütülmesi ve rezerv envanter bilgilerinin güncellenmesi 2.4.2. Bölge genelinde petrol, doğalgaz ve asfaltit arama faaliyetlerinin artırılması 2.4.3. Yerel ve ulusal düzeyde, Irak-Türkiye doğalgaz boru hattı projesinin gerçekleştirilmesine yönelik çalışmaların sürdürülmesi 2.4.4. Yapımı planlanan termik santrallerde Temiz Kömür Teknolojilerinin uygulanması ve kontrol/denetim çalışmalarının etkin şekilde yapılmasının sağlanması 2.4.5. Mazıdağı Fosfat Tesislerinde; sülfürik asit, fosforik asit ve diamonyum fosfat fabrikalarının kurulması ve gübre üretimine başlanması 2.4.6. Endüstriyel hammadde (kireçtaşı, mermer, bazalt vb.) üretiminin artırılması ve kaynakların değerlendirilmesine yönelik sektörel çeşitliliğin sağlanması 2.4.7. Bölge'nin madencilik potansiyelinin tanıtılması ve madencilik sektörünün Bölge'ye sağladığı katma değerin artırılması
2.5 Bölge'nin Yenilenebilir Enerji Potansiyelinin Ortaya Çıkarılması ve Değerlendirilmesi	2.5.1. Bölge'deki hidroelektrik potansiyelinin çevresel ve ekolojik şartlar göz önüne alınarak değerlendirilmesi 2.5.2. Bölge'nin biyogaz potansiyelinin araştırılması ve enerji üretimine yönelik fizibilite çalışmalarının desteklenmesi 2.5.3. Yenilenebilir enerji kaynağı potansiyelinin noktasal düzeyde belirlenmesine yönelik araştırma ve fizibilite çalışmalarının desteklenmesi 2.5.4. Özellikle kentsel dönüşüm ve toplu konut projelerinde yenilenebilir enerji kaynakları ile enerji üretiminin teşvik edilmesi
2.6 Bölge Turizminin Rekabetçiliğinin Artırılması	2.6.1. Turizm potansiyelinin geliştirilmesi ve kullanım kapasitesinin artırılması
2.7 Bölge'nin Dış İlişkilerinin Geliştirilmesi	2.7.1. Bölge'nin dış ticaret yapma kapasitesinin artırılması ve firmaların pazar çeşitliliğinin sağlanması
2.8 Yatırımcı ve Girişimcilere Yönelik Finansman, Kurumsal ve Teknik Destek Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması	2.8.1. Yatırımcılara ve girişimcilere yönelik faiz desteği verilmesinin sağlanması 2.8.2. Bölge yatırımcısına yönelik profesyonel işletme yönetimi eğitimlerinin verilmesi 2.8.3. Bölge'de ortak iş yapma ve ortaklık kültürünün geliştirilmesi
2.9 İşletmelerin Tanıtım, Markalaşma ve Pazarlama Kapasitelerinin Geliştirilmesi	2.9.1. İşletmelerin bilgi teknoloji altyapılarının iyileştirilmesi ve yurtdışı pazar ağlarının genişletilmesinin sağlanması 2.9.2. Bölge'ye özgü ürünlerin markalaştırılması, pazar ve ürün çeşitliliğinin sağlanması

3. Sürdürülebilir Çevre ve Mekansal Yerleşim

Öncelik	Tedbir
3.1 Doğal Alanların ve Ekolojik Kaynakların Korunması ve Geliştirilmesi	3.1.1. Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Sahalarının kurulması ile Bölge'nin biyoçeşitlilik envanter bilgilerinin güncellenmesi 3.1.2. Bölge sınırları içerisinde kalan hassas ekosistemlerin koruma bölgesini de içerecek şekilde sınırlarının belirlenmesi 3.1.3. Erozyona uğrayan alanlar ile ağaçlandırılacak alanların tespit edilmesi ve erozyon önlemeye yönelik teknik-eğitsel çalışmaların yapılması
3.2 İçme ve Kullanma Suyu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanması	3.2.1. Su kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı için toplumsal bilinci oluşturmaya yönelik eğitsel çalışmaların yapılması 3.2.2. İçme ve kullanma suyu altyapısının iyileştirilmesi 3.2.3. İçme suyu isale ve şebeke hattındaki kayıp ve kaçak oranını azaltıcı çalışmalar yapılması 3.2.4. Su kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü amacı ile gerekli teknik, eğitsel ve yönetsel çalışmaların yapılması 3.2.5. İçme suyu arıtma tesislerinin sağlanması ve yaygınlaştırılması
3.3 Atıksu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanması	3.3.1. Kanalizasyon altyapısının iyileştirilmesi 3.3.2. Atıksuların arıtılmadan deşarj edilmesinin engellenmesi 3.3.3. Atıksu arıtma tesislerinin sağlanması ve yaygınlaştırılması
3.4 Çevre Kirliliğinin Önlenmesi	3.4.1. Katı atıkların kaynağında ayrıştırılmasının sağlanması için gerekli araştırma ve eğitim faaliyetlerinin yapılması 3.4.2. Mevcut ve yeni kurulacak düzenli depolama tesislerine atık ayrıştırma/geri kazanım gibi yan tesislerin kurulması 3.4.3. Mevcut ve yeni kurulacak düzenli depolama tesisleri için aktarma istasyonlarının kurulması 3.4.4. Hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla kalitesiz kömür kullanımının engellenmesi ve doğal gaz kullanımının teşvik edilmesi 3.4.5. İl ve ilçe bazında hava kalitesi izleme ağının kurulup sürdürülebilirliğinin sağlanması
3.5 Temiz ve Sürekli Enerji Arzının Sağlanması	3.5.1. Bölge'de enerji arzı ve stabilitesi açısından istikrar oluşturulmasının sağlanması 3.5.2. EPDK tarafından belirlenen kayıp-kaçak hedeflerine ulaşılması amacıyla DEDAŞ tarafından gerekli tüm tedbirlerin alınması 3.5.3. Mardin ve Şırnak illerine planlanan süreler içinde doğalgaz arzı ve dağıtım işlemlerinin gerçekleştirilmesi 3.5.4. Tarımsal sulamada enerji kullanımının azaltılmasını sağlayacak GAP sulama projelerinin tamamlanmasının sağlanması 3.5.5. TEİAŞ iletim dağıtım hatları ve trafo merkezleri ile DEDAŞ dağıtım hatlarında modernizasyon çalışmalarının yapılması
3.6 Enerji Verimliliği Uygulamalarının Yaygınlaştırılması	3.6.1. Bölge'de kapsam dahilindeki tüm yapılara Enerji Kimlik Belgesi verilmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi 3.6.2. Bölge'de enerji verimliliği danışmanlık şirketlerinin kurulmasının sağlanması ve enerji yöneticisi sayısının artırılması 3.6.3. Enerji verimliliği konusunda Bölge'deki KOBİ'lerin bilgi ve bilinç düzeyini artıracak faaliyetlerin düzenlenmesi 3.6.4. Sanayi işletmelerinde kojenerasyon/trijenerasyon sistemlerinin yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi 3.6.5. Su ısıtma amaçlı güneş enerjisi sistemlerinin kırsal yerleşim birimleri ve kent merkezlerinde kullanımının yaygınlaştırılması
3.7 Tarımsal Altyapının Güçlendirilmesi	3.7.1. Sulama altyapısının geliştirilmesi 3.7.2. Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme faaliyetlerinin artırılması 3.7.3. Tarımsal kaynakların korunması ve üretimde sürdürülebilirliğin sağlanması
3.8 İletişim, Ulaştırma ve Lojistik Altyapısının İyileştirilmesi	3.8.1. Ulaşım altyapısının geliştirilmesi 3.8.2. İletişim altyapısının iyileştirilmesi
3.9 Sanayi Bölgelerinin Altyapısının Geliştirilmesi	3.9.1. Sanayi bölgelerinde altyapı (iletişim, ulaşım ve enerji) eksiklerinin tamamlanması ve bu bölgelerin hizmet kalitesinin artırılması
3.10 Kentlerin Güvenli ve Daha Yaşanılabilir Mekanlar Olarak Planlanması ve Geliştirilmesi	3.10.1. Kentsel gelişmenin doğru planlanması ve kentleşme süreçlerinin planlara uygun olarak gerçekleştirilmesi 3.10.2. Bölge kentlerini daha yaşanılabilir kılacak sosyal donatıların yaygınlaştırılması 3.10.3. Afet risklerini giderme/azaltma amaçlı yaklaşımların benimsenmesinin sağlanması

4. Yatay Eksen: Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

Öncelik	Tedbir
4.1 STK'larda, Yerel Yönetimlerde ve Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi	4.1.1. Mesleki ve kişisel gelişim amaçlı hizmet içi eğitimler ile personelin eğitilmesi ve teknik altyapının modernleştirilmesi

2.4. TRC3 2014-2023 Bölge Planı Öncelikleri ve Şırnak

Irak'a sınır olan ve Habur sınır kapısı ile lojistik önemi artan Şırnak, transit ticaretin geçiş yolu üzerinde olmasından dolayı ticari faaliyetlerde önemli bir avantaja sahiptir. Sınır kapısına yakın mesafede kurulan Cizre Organize Sanayi Bölgesi ile sanayi ve ticari faaliyetlerinin büyük oranda artacağı öngörülen İl'de tarım alanları diğer alt bölge illerine nazaran daha küçüktür. İmalat sanayiinde, gıda sanayi ve taş-toprağa dayalı sanayiinde ön plana çıkan Şırnak, madencilik sektöründe gelişim potansiyelini de bünyesinde barındırmaktadır. İnanç Turizmi açısından oldukça zengin tarihi bir mirasa sahip olan Şırnak, henüz bu mirası kullanabilmiş değildir.TRC3 Bölgesi için belirlenen sektörel gelişme eksenleri, bölge illeri bazında değerlendirildiğinde Şırnak'ta 2040 yılı için öngörülen hakim sektör dokumacılıktır. İkinci sektör hayvancılık, üçüncü sektör seracılık ve dördüncü sektör ise ticarettir.

Şırnak ilinde öne çıkan hayvancılık, turizm, lojistik ve sanayi sektörlerinin gelişimine yönelik öncelikler ve tedbirler, TRC3 2014-2023 Bölge Planı stratejik çerçevesi ekseninde aşağıdaki tablolarda detaylandırılmıştır.

Tablo 1. TRC3 2014-2023 Bölge Planı Ekseninde Şırnak'ta Hayvancılık Sektörü

	Beşeri Gelişme Ve Sosyal İçerme	Katma Değerli Üretim ve Hizmet	Sürdürülebilir Çevre ve Mekansal Yerleşim
Hayvancılık	**Öncelik 1.6.** Kırsal Alan Yaşam Kalitesinin Artırılması **Tedbir 1.6.1.** Bölge'nin yerel kaynaklarıyla imal edilebilecek alternatif ve düşük maliyetli yol yapım tekniklerinin fizibilite çalışmalarının yapılması **Tedbir 1.6.6.** Bölge'deki mevcut açık sistem küçük ölçekli sulama tesislerinin kapalı sistem basınçlı sulama sistemlerine dönüştürülmesi	**Öncelik 2.1.** Katma Değerli Tarımsal Üretimin Artırılarak Markalaştırılması ve Hayvancılık Sektöründe Rekabetçiliğin Geliştirilmesi **Tedbir 2.1.2.** Hayvansal üretimin geliştirilmesi ve üretimde verimliliğin artırılması	**Öncelik 3.1.** Doğal Alanların ve Ekolojik Kaynakların Korunması ve Geliştirilmesi **Tedbir 3.1.1.** Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Sahalarının kurulması ile Bölge'nin biyoçeşitlilik envanter bilgilerinin güncellenmesi **Tedbir 3.1.3.** Erozyona uğrayan alanlar ile ağaçlandırılacak alanların tespit edilmesi ve erozyon önlemeye yönelik teknik-eğitsel çalışmaların yapılması
	Öncelik 1.7. Girişimcilik Kültürünün Geliştirilerek İstihdamın Artırılması **Tedbir 1.7.4.** Genç girişimcilerin desteklenmesi ve olası yerel baskıların engellenmesi için tedbirlerin alınması	**Öncelik 2.3.** Katma Değeri Yüksek Alanların Bölgeye Çekilmesi **Tedbir 2.3.1.** Geleneksel yöntemlerle üretilen ürünlerin yenilikçi yöntemler ile geliştirilmesi ve Bölge'de üretilmeyen katma değerli ürünlerin üretilmesinin sağlanması	**Öncelik 3.2.** İçme ve Kullanma Suyu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanma **Tedbir 3.2.2.** İçme ve kullanma suyu altyapısının iyileştirilmesi **Tedbir 3.2.5.**İçme suyu arıtma tesislerinin sağlanması ve yaygınlaştırılması

		Öncelik 2.7. Bölge'nin Dış İlişkilerinin Geliştirilmesi **Tedbir 2.7.1.** Bölge'nin dış ticaret yapma kapasitesinin artırılması ve firmaların pazar çeşitliliğinin sağlanması	**Öncelik 3.3.**Atıksu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanması **Tedbir 3.3.1.** Kanalizasyon altyapısının iyileştirilmesi **Tedbir 3.3.3.**Atıksu arıtma tesislerinin sağlanması ve yaygınlaştırılması
			Öncelik 3.4. Çevre Kirliliğinin Önlenmesi
			Tedbir 3.4.1. Katı atıkların kaynağında ayrıştırılmasının sağlanması için gerekli araştırma ve eğitim faaliyetlerinin yapılması
			Öncelik 3.5. Temiz ve Sürekli Enerji Arzının Sağlanması **Tedbir 3.5.1.** Bölge'de enerji arzı ve stabilitesi açısından istikrar oluşturulmasının sağlanması
			Öncelik 3.7. Tarımsal Altyapının Güçlendirilmesi **Tedbir 3.7.1.** Sulama altyapısının geliştirilmesi
			Öncelik 3.8. İletişim, Ulaştırma Ve Lojistik Altyapısının İyileştirilmesi **Tedbir 3.8.1.** Ulaşım altyapısının geliştirilmesi

Tablo 2. TRC3 2014-2023 Bölge Planı Ekseninde Şırnak'ta Turizm Sektörü

	Beşeri Gelişme Ve Sosyal İçerme	Katma Değerli Üretim ve Hizmet	Sürdürülebilir Çevre ve Mekansal Yerleşim
Turizm	**Öncelik 1.4.** Kayıt Dışı İstihdam Oranının Azaltılması **Tedbir 1.4.2.**İşgücünün eğitim ve istihdam edilebilirlik düzeyinin yükseltilmesi ve nitelikli işgücünün artırılması	**Öncelik 2.6.**Bölge Turizminin Rekabetçiliğinin Artırılması **Tedbir 2.6.1.** Turizm potansiyelinin geliştirilmesi ve kullanım kapasitesinin artırılması	**Öncelik 3.1.**Doğal Alanların ve Ekolojik Kaynakların Korunması ve Geliştirilmesi **Tedbir 3.1.2.** Bölge sınırları içerisinde kalan hassas ekosistemlerin koruma bölgesini de içerecek şekilde sınırlarının belirlenmesi
	Öncelik 1.8. Bölge'deki Kültürel Yaşamın Geliştirilmesi ve Sporun Yaygınlaştırılması **Tedbir 1.8.1.** Bölge'deki sosyo-kültürel altyapının iyileştirilmesi ve faaliyetlerin artırılması	**Öncelik 2.8.** Yatırımcı ve Girişimcilere Yönelik Finansman,Kurumsal ve Teknik Destek Hizmetlerinin Geliştirilme ve Yaygınlaştırılması **Tedbir 2.8.2.** Bölge yatırımcısına yönelik profesyonel işletme yönetimi eğitimlerinin verilmesi	**Öncelik 3.8.** İletişim, Lojistik ve Ulaşım Altyapısının İyileştirilmesi **Tedbir 3.8.1.** Ulaşım altyapısının geliştirilmesi
		Öncelik 2.9. İşletmelerin Tanıtım,Markalaşma ve Pazarlama Kapasitelerinin Geliştirilmesi **Tedbir 2.9.1.** İşletmelerin bilgi teknoloji altyapılarının iyileştirilmesi ve yurtdışı pazar ağlarının genişletilmesinin sağlanması	**Öncelik 3.10.** Kentlerin Güvenli ve Daha Yaşanılabilir Mekanlar Olarak Planlanması ve Geliştirilmesi **Tedbir 3.10.1.** Kentsel gelişmenin doğru planlanması ve kentleşme süreçlerinin planlara uygun olarak gerçekleştirilmesi

Tablo 3. TRC3 2014-2023 Bölge Planı Ekseninde Şırnak'ta Lojistik Sektörü

	Beşeri Gelişme Ve Sosyal İçerme	Katma Değerli Üretim ve Hizmet	Sürdürülebilir Çevre ve Mekansal Yerleşim
Lojistik	**Öncelik 1.2.**Bölge'nin Üretim ve Hizmet İhtiyaçlarını Karşılayacak Şekilde Mesleki ve Teknik Eğitimin Yapılandırılması **Tedbir 1.2.2.** Emek yoğun sektörlere yönelik mesleki eğitimin uygulamalı olarak yaygınlaştırılması	**Öncelik 2.7.**Bölgenin Dış İlişkilerin Geliştirilmesi **Tedbir 2.7.1.** Bölge'nin dış ticaret yapma kapasitesinin artırılması ve firmaların pazar çeşitliliğinin sağlanması	**Öncelik 3.5.** Temiz ve Sürekli Enerji Arzının Sağlanması, **Tedbir 3.5.1.** Bölge'de enerji arzı ve stabilitesi açısından istikrar oluşturulmasının sağlanması
	Öncelik 1.7. Girişimcilik Kültürünün Geliştirilerek İstihdamın Artırılması **Tedbir 1.7.4.** Genç girişimcilerin desteklenmesi ve olası yerel baskıların engellenmesi için tedbirlerin alınması	**Öncelik 2.8.** Yatırımcı ve Girişimcilere Yönelik Finansman,Kurumsal ve Teknik Destek Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması **Tedbir 2.8.3.** Bölge'de ortak iş yapma ve ortaklık kültürünün geliştirilmesi	**Öncelik 3.8.** İletişim, Ulaştırm Ve Lojistik Altyapısının İyileştirilmesi **Tedbir 3.8.1.** Ulaşım altyapısının geliştirilmesi
			Öncelik 3.9. Sanayi Bölgelerinin Altyapısının Geliştirilmesi **Tedbir 3.9.1.** Sanayi bölgelerinde altyapı (iletişim, ulaşım ve enerji) eksiklerinin tamamlanması ve bu bölgelerin hizmet kalitesinin artırılması

Tablo 4. TRC3 2014-2023 Bölge Planı Ekseninde Şırnak'ta Sanayi Sektörü

	Beşeri Gelişme Ve Sosyal İçerme	Katma Değerli Üretim ve Hizmet	Sürdürülebilir Çevre ve Mekansal Yerleşim
Sanayi (Madencilik ve Dokumacılık)	**Öncelik 1.1.** Örgün Eğitime Erişimin Artırılması ve Eğitim Hizmetlerinin İyileştirilmesi **Tedbir 1.1.5.** Lise okullaşma ve üniversiteye yerleşme oranlarının artırılması	**Öncelik 2.1.** Katma Değerli Tarımsal Üretimin Artırılarak Markalaştırılması ve Hayvancılık Sektöründe Rekabetçiliğin Geliştirilmesi **Tedbir 2.1.3.** Bölge'ye özgü, katma değeri yüksek ve gelişme potansiyeli olan ürünlerin markalaşma, tanıtım ve pazarlama çalışmalarının desteklenmesi	**Öncelik 3.2.** İçme ve Kullanm Suyu Yönetiminin Etkin Bir Şekilde Yapılmasının Sağlanması **Tedbir 3.2.4.** Su kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü amacı ile gerekli teknik, eğitsel ve yönetsel çalışmaların yapılması
	Öncelik 1.2. Bölge'nin Üretim ve Hizmet İhtiyaçlarını Karşılayacak Şekilde Mesleki ve Teknik Eğitimin Yapılandırılması **Tedbir 1.2.1.** Sanayide ara eleman ihtiyacının giderilmesi için yüksekokul ve meslek liselerinin kapasite ve kalitesinin artırılması **Tedbir 1.2.2.** Emek yoğun sektörlere yönelik mesleki eğitimin uygulamalı olarak yaygınlaştırılması	**Öncelik 2.4.** Maden Potansiyelinin Etkin ve Verimli Kullanılması **Tedbir 2.4.1.** Maden ve endüstriyel hammaddelere yönelik arama, etüt ve proje çalışmalarının yürütülmesi ve rezerv envanter bilgilerinin güncellenmesi **Tedbir 2.4.2.** Bölge genelinde petrol, doğal gaz ve asfaltit arama faaliyetlerinin artırılması **Tedbir 2.4.7.** Bölge'nin madencilik potansiyelinin tanıtılması ve madencilik sektörünün Bölge'ye sağladığı katma değerin artırılması	**Öncelik 3.4.** Çevre Kirliliğinin Önlenmesi **Tedbir 3.4.1.** Katı atıkların kaynağında ayrıştırılmasının sağlanması için gerekli araştırma ve eğitim faaliyetlerinin yapılması **Tedbir 3.4.4.** Hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla kalitesiz kömür kullanımının engellenmesi ve doğalgaz kullanımının teşvik edilmesi
	Öncelik 1.4. Kayıt Dışı İstihdam Oranının Azaltılması	**Öncelik 2.7.** Bölgenin Dış İlişkilerinin Geliştirilmesi	**Öncelik 3.5.** Temiz ve Sürekli Enerji Arzının Sağlanması

	Tedbir 1.4.2.İşgücünün eğitim ve istihdam edilebilirlik düzeyinin yükseltilmesi ve nitelikli işgücünün artırılması	**Tedbir 2.7.1.** Bölge'nin dış ticaret yapma kapasitesinin artırılması ve firmaların pazar çeşitliliğinin sağlanması	**Tedbir 3.5.3.** Mardin ve Şırnak illerine planlanan süreler içinde doğalgaz arzı ve dağıtım işlemlerinin gerçekleştirilmesi
	Öncelik 1.7. Girişimcilik Kültürünün Geliştirilere İstihdamın Artırılması **Tedbir 1.7.4.** Genç girişimcilerin desteklenmesi ve olası yerel baskıların engellenmesi için tedbirlerin alınması	**Öncelik 2.8.** Yatırımcı ve Girişimcilere Yönelik Finansman,Kurumsal ve Teknik Destek Hizmetlerinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması **Tedbir 2.8.3.** Bölge'de ortak iş yapma ve ortaklık kültürünün geliştirilmesi	**Öncelik 3.8.** İletişim, Ulaştırm Ve Lojistik Altyapısının İyileştirilmesi **Tedbir 3.8.1.** Ulaşım altyapısının geliştirilmesi
		Öncelik 2.9. İşletmelerin Tanıtım, Markalaşma ve Pazarlama Kapasitelerinin Geliştirilmesi **Tedbir 2.9.1.** İşletmelerin bilgi teknoloji altyapılarının iyileştirilmesi ve yurtdışı pazar ağlarının genişletilmesinin sağlanması	**Öncelik 3.9.** Sanayi Bölgelerinin Altyapısının Geliştirilmesi **Tedbir 3.9.1.** Sanayi bölgelerinde altyapı (iletişim, ulaşım ve enerji) eksiklerinin tamamlanması ve bu bölgelerin hizmet kalitesinin artırılması

3.ONUNCU KALKINMA PLANI POLİTİKALARINA GENEL BAKIŞ

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yıl ufkunu ortaya koyan 2023 vizyonuyla ve katılımcı bir yaklaşımla hazırlanan Onuncu Kalkınma Planı bu yüksek hedeflere ulaşmada çok önemli bir yol haritası sunmuştur. Onuncu Kalkınma Planında ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınma süreci bütüncül,kapsayıcı ve çok boyutlu bir bakış açısıyla ele alınmış; insan odaklı kalkınma anlayışı ortaya konulmuştur.Bu çerçevede Plan, yüksek, istikrarlı ve kapsayıcı ekonomik büyümenin yanı sıra hukukun üstünlüğü, bilgi toplumu, uluslararası rekabet gücü, insani gelişmişlik, çevrenin korunması ve kaynakların sürdürülebilir kullanımı gibi unsurları kapsamaktadır.

Onuncu Kalkınma Planının temel amacı uluslararası değer zinciri hiyerarşisinde üst basamaklara çıkmış, yüksek gelir grubu ülkeler arasına girmiş ve mutlak yoksulluk sorununu çözmüş bir ülke konumuna gelmektir.10. Kalkınma Planı 4 ana gelişme ekseninden oluşmaktadır. Bu eksenler aşağıda sıralanmıştır:

↘Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum

↘Yenilikçi Üretim, İstikrarlı Yüksek Büyüme

↘Yaşanabilir Mekânlar, Sürdürülebilir Çevre

↘Kalkınma İçin Uluslararası İş Birliği

10. Kalkınma Planında bu gelişme eksenleri altında amaçlar hedefler ve politikalar oluşturulmuştur. Ülkemizin yüksek gelir grubu ülkeler arasına girmesi, Sermaye birikimi ve sanayileşme sürecinin hızlandırılmasını, Ülkemizin kaynaklarının üretken alanlarda kullanılması, yenilik üretme kapasitesinin yükseltilmesi, yenilikleri üretim yapısıyla bütünleştirilerek üretim yapısında dönüşümün sağlanması hedeflenmektedir. Bu çerçevede bazı hedefler aşağıdaki gibidir:

↘Onuncu Kalkınma Planı Yıllık ortalama yüzde 5,5 büyüme oranına ulaşmayı,

↘Toplamda 4 milyon yeni iş ve istihdam yaratılmasını,

↘İstanbul'un küresel finans merkezleri endeksinde ilk 25içine girmesini,

↘Kamu kesimi borçlanma gereğinin tedricen azaltılarak GSYH'nın yüzde 0,5'ine indirilmesini,

↘2018 yılında kamu sabit sermaye yatırımlarının GSYH'ya oranını yüzde 4,8'e çıkarmayı, özel yatırımları ise yüzde19,3'e çıkarmayı,

↘Ar-Ge harcamalarının milli gelire oranını yüzde 1,8'eçıkarmayı,

↘İmalat sanayi ihracatını 257 milyar dolara yükseltmeyi,

↘Toplulaştırılan araziyi yaklaşık ikiye katlayarak 8 milyon hektara çıkarmayı

↘İşletmeye açılan sulama alanını 2,9 milyon hektardan 3,8 milyon hektara çıkarmayı,

↘Elektrikte kurulu gücü 58 bin MW'tan 78 bin MW'a çıkarmayı

↘Bölünmüş yol ağını otoyol dahil yaklaşık 30 bin km'ye, işletmeye açılacak hızlı tren hatlarını ise 2.500 km'ye ulaştırmayı,

↘Turizmde yabancı ziyaretçi sayısını 42 milyon kişiye,turizm gelirini 45 milyar dolara çıkarmayı,

↘Kayıt dışı istihdamı yüzde 37,5'ten yüzde 30'a düşürmeyi,

↘Atık su hizmeti verilen belediye nüfusunu yüzde 80'e,düzenli depolamadan yararlanan belediye nüfusunu ise yüzde 85'e ulaştırmayı hedeflemektedir.

Bu gelişme eksenleri altındaki hedef ve politikalar TRC3 Bölgesi Bölge Planı politikaları oluşturulurken göz önünde bulundurulmuştur. 10. Kalkınma Planına uyumlu olarak, özellikle "Yaşanabilir Mekânlar, Sürdürülebilir Çevre" ekseni altındaki "Bölgesel Gelişme ve Bölgesel Rekabet Edebilirlik" politikasının gerçekleştirilmesini sağlamak üzere hazırlanan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nin (BGUS) (2014-2023) kapsamında yer alan yatay ve dikey eksenler ve politikalar bölge planı politikaları ile güçlü bir ilişki ve uyum içindedir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nin bölgesel çekim merkezleri politikası doğrultusunda başta Diyarbakır olmak üzere Bölge merkezlerinin bölgesel büyüme odakları olarak geliştirilmesi, hinterlandı üzerindeki ekonomik etkileri,

kentsel ve kırsal yaşam kalitesi ve çekiciliğinin artırılmasına dönük politikalar belirlenmiştir.

Bölge Planı 10. Kalkınma Planında yer alan ulusal öncelikler ve kalkınma hedefleri, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi ve diğer ulusal strateji belgeleri ve GAP hedefleri gözetilerek, yerel düzeyde katılımcı süreçlerle elde edilen öncelikler ve ihtiyaçlar ile uyumlaştırılarak, kullanılan analitik yöntemler ışığında hazırlanmıştır. TRC3 (Mardin-Batman-Siirt-Şırnak) 2014-2023 Bölge Planı hedeflerinin gerçekleştirilmesi ile ülke sathında topyekûn kalkınmaya katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

10. Kalkınma Planı'nda yer alan "Yenilikçi Üretim ve İstikrarlı Yüksek Büyüme" temel hedefi ile "Bölgesel Gelişme ve Bölgesel Rekabet Edebilirlik" politikası, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde yer alan "Bölgesel Büyüme Odaklarıyla Geri Kalmış Yörelerde Kalkınmanın Tetiklenmesi" mekânsal amacı ile "Bölgelerin Yenilik Kapasitesi ve Rekabet Gücünün Geliştirilmesi" yatay amacı, 2013-2015 Orta Vadeli Programın "Bölgesel Gelişme Ve Bölgesel Gelişmişlik Farklarının Azaltılması" gelişme ekseni "Katma Değerli Üretim ve Hizmet" gelişme ekseninin üst ölçekli plan kararlarını oluşturmaktadır. Bunun yanında Sanayi Stratejisi Belgesi, KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı, Türkiye Turizm Stratejisi, Girdi Tedarik Stratejisi ile GAP Eylem Planı hedefleri gelişme ekseni içinde bulunan politika alanlarında gözetilmektedir.

"Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme" ekseni 10. Kalkınma Planındaki "Nitelikli İnsan Güçlü Toplum" başlığı ile uyumludur. Orta Vadeli Programdaki (2013-2015) İstihdamın Arttırılması eksenindeki Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Arttırılması, Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme eksenindeki Eğitim ve Sağlık Sistemlerinin Geliştirilmesi, Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, Sosyal İçermenin Sağlanması ve Yoksullukla Mücadele Edilmesi, Bölgesel Gelişme ve Bölgesel Gelişmişlik Farklarının Azaltılması eksenindeki Yerel Düzeyde Kurumsal Kapasitenin Arttırılması, Kamu Hizmetlerinde Kalite ve Etkinliğin Artırılması ekseninde Kamu Kesiminde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi başlıklarıyla paralellik arz etmektedir. Benzer şekilde "Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme" ekseni Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2013-2023) belgesinin Bölgesel Gelişme Vizyonu ve Stratejileri altında Mekansal Amaçlar bölümündeki Bölgesel Büyüme Odaklarıyla Geri Kalmış Yörelerde Kalkınmanın Tetiklenmesi başlığı altındaki Beşeri ve Sosyal Sermayenin Geliştirilmesi politikası ile uyumludur. Bu eksen oluşturulurken 2013-2017 GAP Eylem Planının Sosyal Gelişmenin Sağlanması ekseni de dikkate alınmıştır.

2023 hedeflerine ve Onuncu Kalkınma Planının amaçlarına ulaşılabilmesi açısından önem taşıyan, temel yapısal sorunlara çözüm olabilecek, dönüşüm sürecine katkıda bulunabilecek, genellikle birden fazla bakanlığın sorumluluk alanına giren, kurumlar arası etkin koordinasyon ve sorumluluk gerektiren kritik reform alanları için "Öncelikli Dönüşüm Programları" tasarlanmıştır. Söz konusu programların listesi aşağıdaki görülmektedir.

Öncelikli Dönüşüm Programları

1.Üretimde Verimliliğin Artırılması Programı
2.İthalata Olan Bağımlılığın Azaltılması Programı
3. Yurtiçi Tasarrufların Artırılması ve İsrafın Önlenmesi Programı
4.İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Programı
5.Kamu Harcamalarının Rasyonelleştirilmesi Programı
6.Kamu Gelirlerinin Kalitesinin Artırılması Programı
7.İş ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesi Programı
8.İşgücü Piyasasının Etkinleştirilmesi Programı
9.Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması Programı
10.İstatistiki Bilgi Altyapısını Geliştirme Programı
11.Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme Programı
12. Kamu Alımları Yoluyla Teknoloji Geliştirme ve Yerli Üretim Programı
13. Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretim Programı
14. Enerji Verimliliğinin Geliştirilmesi Programı
15. Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi Programı
16. Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı
17. Taşımacılıktan Lojistiğe Dönüşüm Programı
18. Temel ve Mesleki Becerileri Geliştirme Programı
19. Nitelikli İnsan Gücü İçin Çekim Merkezi Programı
20. Sağlıklı Yaşam ve Hareketlilik Programı
21. Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Programı
22. Yerelde Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Programı
23. Rekabetçiliği ve Sosyal Uyumu Geliştiren Kentsel Dönüşüm Programı
24. Kalkınma İçin Uluslararası İşbirliği Altyapısının Geliştirilmesi Programı

4.ŞIRNAK İLİ ON BİRİNCİ KALKINMA PLANI YEREL PAYDAŞ TOPLANTILARI VE SONUÇLAR

4.1.Yerel Paydaş Toplantı Bilgileri

Kalkınma Bakanlığı önderliğinde başlatılan ve Ülkemizin gelecek beş yıl içinde ulaşmak istediği hedefleri ortaya koyacak olan On Birinci Ulusal Kalkınma Planı (2019-2023) hazırlıkları kapsamında Ajansımız tarafından Şırnak ilinde yerel paydaş toplantıları düzenlenmiştir. 16 Şubat 2018 Cuma günü Şehri Nuh Otel'de gün boyu süren toplantıların sabahki oturumu tüm yerel paydaşları kapsayacak şekilde geniş katılımlı olarak düzenlenmiş, öğleden sonra ise kadınlara ve gençlere yönelik olmak üzere iki özel oturum gerçekleştirilmiştir. Geniş katılımlı toplantıya kaymakamlıklar, il-ilçe müdürlükleri, belediyeler, ticaret ve sanayi odaları, ziraat odaları, borsalar, üniversite ve derneklerden 85 katılımcı iştirak etmiştir. Öğleden sonra gerçekleştirilen kadınlara yönelik yerel paydaş toplantısına diyanet işleri başkanlığı ve derneklerden 18 katılımcı;gençlere yönelik yerel paydaş toplantısına ise belediyeler, kaymakamlıklar, il-ilçe müdürlükleri ve derneklerden 28 kişi katılım sağlamıştır. Toplantılarda katılımcılar oylama ve öneri sunma konusunda istekli davranmışlardır.

Yöntem

Geniş katılımlı toplantıda öncelikle verilen 17 başlık içerisinden (demokrasi adalet güvenlik, eğitim, sağlık, tarım ve kırsal kalkınma, istihdam, turizm, teknolojiye dayalı yenilikçi ve rekabetçi üretim, gelir dağılımı, ekonomik istikrar, bölgesel gelişme, enerji, bilgi ve iletişim teknolojileri, kentsel yaşam, ulaştırma, kamu hizmet sunumu ve yönetişim, çevre, uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesi) puanlama yöntemiyle illerin öncelikleri ve bu öncelikler altında izlenecek politikalar belirlenmiştir. Sonrasında da masa çalışmalarıyla katılımcıların görüş ve önerileri alınarak tespit edilen politikalar için alınacak tedbirler ortaya konulmuştur.

Toplamda 6 masada öncelikler ve politikalar puanlanmıştır.İlk oylama, Bakanlık tarafından belirlenen 17 başlık içerisinden Şırnak ilinin önceliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Tüm katılımcılar kendilerine tanınan 5 puanlık haklarını kullanarak 17 başlığı puanlamışlardır (bir önceliğe birden fazla puan verme hakkı da tanınmıştır). Katılımcıların göreceği şekilde her bir masa tarafından verilen toplam puanlar ekrana yansıtılmış ve tüm masalardan gelen puanların toplanmasıyla en yüksek puan alan ilk 6 öncelik belirlenmiştir ('Demokrasi, Adalet, Güvenlik' ve 'Sağlık' başlıkları eşit puan aldıklarından sonraki aşamalarda ilk 5 öncelik yerine 6 öncelik için politika ve tedbirler belirlenmiştir). Belirlenen her 6 öncelik için ikişer politikanın tespit edilmesi amacıyla ikinci oylama yapılmıştır. Katılımcılar, kendilerine tanınan ikişer politika seçme hakkını kullanarak önceki oylamada belirlenen 6 öncelik için politikalar seçmişlerdir. Maslardan gelen toplam puanlar yine ekrana yansıtılarak her öncelik için en fazla puan alan ikişer politika belirlenmiştir. Geniş katılımlı toplantının son aşamasında ise tespit edilen tüm politikalar için alınacak tedbirler belirlenmiştir. Bu oturumda önceliklere göre masalar yeniden düzenlenmiş ve katılımcılar görüş vermek istedikleri masalara geçmişlerdir. Masalarda bulunan moderatörler, katılımcıların tedbirler için sundukları önerilerini not etmişlerdir.

Öğleden sonra kadınlara ve gençlere yönelik iki özel oturum gerçekleştirilmiştir. Kadınlara yönelik yerel paydaş toplantısında "Kadının Kalkınmadaki Rolü" teması işlenerek 'Kadın istihdamı ve girişimciliğinin artırılması' ile 'Kadının sosyal hayata katılımı' politikaları için tedbirler belirlenmiştir. Gençlere yönelik yerel paydaş toplantısında "Gençliğin Toplumsal ve Ekonomik Hayata Katılımı" teması işlenerek 'Genç istihdamı ve girişimciliğin desteklenmesi' ile 'Gençliğin toplumsal hayata katılımı' politikaları için tedbirler belirlenmiştir. Her iki oturumda da masalarda bulunan moderatörler, katılımcıların tedbirler için sundukları önerilerini not etmişlerdir.

Puanlama Sonuçları

Tablo 5. Şırnak ili öncelik sıralaması ve aldıkları toplam puanlar

No	Öncelikler	Puan						
		Masa 1	Masa 2	Masa 3	Masa 4	Masa 5	Masa 6	Toplam
3	Eğitim	6	10	12	20	32	22	102
6	İstihdam	4	8	4	16	9	21	62
10	Tarım ve Kırsal Kalkınma	2	2	3	14	3	27	51
11	Ulaştırma	5	11	3	1	11	15	46
1	Demokrasi, Adalet, Güvenlik	5	6	9		4	21	45
4	Sağlık	5	5	5	19	7	4	45
15	Bölgesel Gelişme	3			14		9	26
5	Gelir Dağılımı			2		2	1	5
12	Enerji	5						5
14	Turizm				2	1	2	5
7	Ekonomik İstikrar			2				2
8	Teknolojiye Dayalı Yenilikçi ve		1			1		2
2	Kamu Hizmet Sunumu ve Yönetişim		1					1
9	Bilgi ve İletişim Teknolojileri		1					1
13	Çevre					1		1
16	Kentsel Yaşam					1		1
17	Uluslararası İşbirliklerinin							0

Tablo 6. Şırnak ili için belirlenen öncelikler kapsamında politikaların sıralaması ve aldıkları toplam puanlar

Öncelik 1:Eğitim

Politika		Toplam
d.	Öğretmen ve eğitmen niteliklerinin artırılması	34
e.	Müfredatın, öğrenci yeteneklerini geliştirecek ve ihtiyaçlarını karşılayacak	33
b.	Ailelerin, eğitimdeki rolleri konusunda bilinçlendirilmesi	32
a.	Herkese eşit koşullarda iyi eğitim verilmesi	26
f.	Eğitimin teknolojik ve mekânsal altyapısının geliştirilmesi	15
c.	Okul öncesi eğitim imkânlarının artırılması	8
g.	Üniversitelerin ulusal ve yerel önceliklere göre uzmanlaşması	8

Öncelik 2:İstihdam

Politika		Toplam Puan
d.	Gençlerin istihdam imkânlarının artırılması	60
c.	Kadın istihdamının artırılması	38
a.	Mesleki eğitim kalitesinin artırılması	35
e.	Sigortalı çalışmanın yaygınlaştırılması	12
b.	Çalışanlar ve iş arayanların yetenekleri ile iş dünyasının ihtiyaç duyduğu yetenekler arasındaki uyumsuzlukların azaltılması	10
f.	Ülkemizde geçici koruma altındaki diğer ülke vatandaşlarından çalışmakta olanların kayıt altına alınması	1

Öncelik 3:Tarım ve Kırsal Kalkınma

Politika		Toplam Puan
d.	Teknoloji kullanımı, sulama altyapısı ve arazi toplulaştırma hizmetlerinin yaygınlaştırılması	34
e.	Kırsal nüfusun muhafaza edilmesine yönelik aile işletmeciliğinin güçlendirilmesi	34
a.	Tarımsal ürünlerde dışa bağımlı olmadan, yeterli ve sağlıklı gıda üretiminin gerçekleştirilmesi	32
f.	Kırsal alanda alternatif gelir imkânlarının oluşturulması	24
c.	Üreticinin bilgiye erişim ve örgütlenme imkânlarının geliştirilmesi	21
b.	Tarım ve gıda ürünlerinin kalitesinin artırılarak pazara erişimin kolaylaştırılması	15

Öncelik 4:Ulaştırma

Politika		Toplam Puan
c.	Kara, hava, deniz ve demiryollarının birbirleriyle bağlantısının güçlendirilmesi	54
e.	Uluslararası ve şehirlerarası ulaştırma altyapısının süre ve maliyet azaltıcı biçimde geliştirilmesi	41
a.	Ulaştırma ve lojistik altyapısının üretimi destekleyecek şekilde geliştirilmesi	39
d.	Trafik güvenliğinin artırılması	13
b.	Haberleşme altyapısının güçlendirilmesi	5

Öncelik 5:Demokrasi, Adalet, Güvenlik

Politika		Toplam Puan
c.	Dış tehditler ve terörle etkin mücadele edilmesi	46
b.	Adalet sisteminin daha hızlı ve etkin çalışması	37
d.	Özgürlük-güvenlik dengesinin korunması	35
e.	Özel hayatın ve kişisel verilerin mahremiyetinin korunması	27
a.	Karar alma mekanizmalarında katılımcılık imkânlarının artırılması	13

4.2. 11.Kalkınma Planına Yönelik Öncelik ve Tedbirler

Öncelik 1: Eğitim

Politika 1: Öğretmen ve Eğitmenlerin Niteliğinin artırılması

1. Tedbir: Eğitmeni eğitenin kalitesinin artırılması,
2. Tedbir: Okulların fiziki şartlarının uygun hale getirilmesi,
3. Tedbir: Ücretli değil, kadrolu öğretmenlerin atanması,
4.Tedbir: Öğretmenlerin bölgede kalması için maddi desteğin artırılması ve özlük haklarının iyileştirilmesi,
5.Tedbir: Okullara öğrenci başına belirli miktarda bütçe gönderilmesi.

Politika 2: Müfredatın Öğrenci Yeteneklerini Geliştirecek ve İhtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilmesi

1. Tedbir: Ezberci müfredat yerine günlük yaşama dayalı müfredatın uygulanması,
2. Tedbir: Okullarda yetenek taraması sisteminin uygulanması,
3.Tedbir: Müfredatın aileleri de bilinçlendirecek şekilde düzenlenmesi,
4.Tedbir: Eğitim programlarına ve müfredata rehberlik derslerinin eklenmesi ve ağırlığının artırılması.

Öncelik 2: İstihdam

Politika 1: Kadın İstihdamının Arttırılması

1. Tedbir: KOSGEB desteklerinin işyerinin açılması aşamasında verilmesi,
2. Tedbir: İş-Kur'da kadınlara yönelik daha çok eğitim kurslarının düzenlenmesi ve İş-Kur alımlarında kadınlara öncelik tanınması,
3. Tedbir: Halk eğitim merkezlerinde kadınlara yönelik mesleki eğitimin verilmesi,
4. Tedbir: METEM ile ilgili eğitim mevzuatının esnek hale getirilmesi,
5. Tedbir: Kadınlara yönelik projelerde hibe destek oranının artırılması ve ilgili kurumlardaki personel eksikliğinin giderilmesi.

Politika 2:Gençlerin istihdam alanlarının arttırılması

1. Tedbir: Üniversitelerde verilen eğitimin niteliğinin artırılması ve üniversitelerin sadece memur yetiştiren kurumlar olmaktan kurtarılmasına yönelik düzenlemelerin yapılması,
2. Tedbir: Gençlere yönelik ve gençlerin oluşturduğu projelerde hibe desteği oranının artırılması,
3. Tedbir: İl genelinde elde edilen gelirlerin ilde yatırıma dönüştürülmesi için tedbirlerin geliştirmesi,
4. Tedbir: Kooperatifçiliğin geliştirilmesi için düzenlemelerin yapılması,
5. Tedbir: Sanayici ve işadamlarının tecrübe paylaşımı yapabilecekleri konferans benzeri etkinlikleri artırılması.

Öncelik 3: Tarım ve Kırsal Kalkınma

Politika 1:Teknoloji kullanımının, sulama altyapısı ve arazi toplulaştırma hizmetlerinin yaygınlaştırılması

1. Tedbir: Arıcılığın geliştirilmesi ve organik arıcılığın teşvik edilmesi,
2. Tedbir: Meyve bahçelerinin yaygınlaştırılması,
3. Tedbir: Soğuk hava depolarının oluşturulması,
4.Tedbir: Bilgilendirme faaliyetlerinin artırılması,
5.Tedbir: Yakın yerlerden sulama imkanları ile suyun arazilere ulaştırılması.

Politika 2:Kırsal alanda alternatif gelir imkanlarının oluşturulması

1. Tedbir: Köye dönüşlerin hızlanması için çalışmalar yapılması,
2. Tedbir: İpek böcekçiliğinin geliştirilmesi,
3. Tedbir: Kırsaldaki ürünler için pazar payının geliştirilmesi ve markalaşmaya önem verilmesi,
4.Tedbir: Aracıların kaldırılması ile aile işletmelerinin güçlendirilmesi,
5.Tedbir: Arıcılık faaliyetlerinin geliştirilerek nüfusun kırsalda tutulması,
6. Tedbir: Arıcılıkla ilgili devlet desteklerinin artırılması,
7. Tedbir: Üniversitelerin arıcılıkla ilgili kapasitesinin geliştirilmesi,
8. Tedbir: Birincil üreticilerin yer alacağı semt pazarlarının geliştirilmesi,
9. Tedbir: Bilgilendirme faaliyetlerinin yapılması,
10. Tedbir: Seracılık faaliyetleri için bilinçlendirme faaliyetlerinin yapılması,
11. Tedbir: Kırsalda yaşayanların kendi faaliyet alanları ile ilgili bilgilendirilmesine önem verilmesi,

Öncelik 4: Ulaştırma

Politika 1:Kara, hava, deniz ve demiryollarının birbirleriyle bağlantısının güçlendirilmesi

1. Tedbir: Habur sınır kapısının demiryolu ile ulaşımının sağlanması,
2. Tedbir: Şırnak-Cizre yolunun tamamlanması,
3. Tedbir: Şırnak-Van yolunun tamamlanması,
4.Tedbir: Karayolları Şube Şefliği'nin Şırnak merkeze taşınması,
5.Tedbir: Tünel çıkışının Babındak köyüne bağlantısının sağlanması,
6. Tedbir: Havayolu terminalinin kapasitesinin artırılması,
7. Tedbir: Merkez ve ilçe yollarının geliştirilmesi,
8. Tedbir: Yol güvenliğinin sağlanması,
9.Tedbir: Yapılan yolların kalıcı olarak yapılması,
10.Tedbir: Şehirler arası otobüs terminalinin inşa edilmesi,

Politika 2:Uluslararası ve şehirler arası ulaştırma altyapısının süre ve maliyet azaltıcı biçimde geliştirilmesi

1. Tedbir: Şırnak iline uçuş yapan firma sayısının artırılması,

2. Tedbir: Kış mevsiminde kapanan yolların açılması için yapılan çalışmalarının KGM tarafından yürütülmesi,

3. Tedbir: İl genelinde ulaşım ağının geliştirilmesi,

4.Tedbir: Ulaşım ağı oluşturulurken tünellerle bağlantıların sağlanması,

5.Tedbir: Duble yol ağının tercih edilmesi,

6. Tedbir: Mevcut yollarda alınması gereken önlemlerin modern sistemlerle yapılması,

7. Tedbir: Kış mevsiminde yoğun kar yağışından kaynaklanan sıkıntıların önlenmesi.

Öncelik 5: Demokrasi, Adalet, Güvenlik

Politika 1:Dış tehditler ve terörle etkin mücadele edilmesi

1. Tedbir: Çocuk ve gençlerin konu ile ilgili olarak bilinçlendirilmesi,

2. Tedbir: Çocuk ve gençlerin terör olaylarına katılımını önlemek amacıyla sosyal mekanların artırılması,

3. Tedbir: Güvenlik güçleri ve halk arasında güven ilişkisinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması,

4.Tedbir: Bölgede yaşanan olaylar sonucu mağdur olan halkın ihtiyaçlarının giderilmesi, faaliyetlerin yüzeysel bazda kalmaması,

5.Tedbir: Bölgede tekelleşmenin ve temel ihtiyaç ürünlerinin fahiş fiyatlara satılması sonucu yaşanan mağduriyetin önüne geçilmesi,

6. Tedbir: Çözüm sürecinin bölge halkına zarar verilmeden olumlu sonuçlandırılması,

7. Tedbir: Gençlerin istihdam edilmesi, meslek edindirme kurslarına katılarak iş sahibi olmalarının önünün açılması,

8. Tedbir: Madde bağımlılığının önüne geçilmesi ve örgütlerin bundan maddi kaynak sağlamalarının önlenmesi.

Politika 2: Adalet sisteminin daha hızlı ve etkin çalışması

1. Tedbir: Nitelikli ve tecrübeli hakim ve savcıların görevlendirilmesi,

2. Tedbir: FETÖ nedeniyle mağdur olan kişilerin adil yargılanmalarının sağlanması,

3. Tedbir: Soruşturma ve Kovuşturma süreçlerinin hızlı ve güvenilir şekilde gerçekleştirilmesi,

4.Tedbir: Güçler ayrılığı sisteminin yeniden tesis edilerek uygulanması,

5.Tedbir: Kararların bağımsız şekilde alınması.

4.3. Kadının Kalkınmadaki Rolü

Politika 1: Kadın istihdamı ve girişimciliğinin artırılması

1. Tedbir: İllerin sosyo-ekonomik durumuna göre pozitif ayrımcılık yapılması,

2. Tedbir: Mesleki eğitim kurslarının yaygınlaştırılması,

3. Tedbir: Az sayıda kadın çalışanı olsa dahi kurumlarda çalışan kadınların çocukları için kreşlerin kurulması,

4.Tedbir: Kadınların çalışmasına karşı olumsuz bakış açısının giderilmesine yönelik olarak ailelerin bilinçlendirilmesi,

5.Tedbir: Desteklenen projelerde istihdam şartı var ise kadın istihdamının zorunlu kılınması, kamu desteklerinde kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık getirilmesi,

6. Tedbir: Eş finansman konusunda pozitif ayrımcılık yapılması,

7. Tedbir: Kadın okur-yazar oranının artırılarak bilinçlenmenin sağlanması,

8. Tedbir: Kamu ve özel sektörde kadın istihdamının zorunlu kılınması,

9.Tedbir: Belediyeler tarafından, derneklerin ürettikleri ürünleri sürekli olarak satabilecekleri yerel Pazar vb. mekanların oluşturulması,

10. Tedbir: Kırsaldaki kadınların kendi imkanları ile üretime dahil olması için teşvik ve pazar imkânı yaratılması (seracılık v.b.).

Politika 2: Kadının sosyal hayata katılımı

1. Tedbir: Kadın merkezlerinin yaygınlaştırılması ve katılım sağlanması amacıyla yerel aktörler (muhtar, köy imamı v.b.) ile birlikte çalışılması,

2. Tedbir: Kadınlara zaman yaratılması amacıyla yaşlılar için sosyal merkezler, çocuklar için gündüz bakımevi v.b. yerlerin açılması,

3.Tedbir: Özellikle kırsaldaki kadınların bilinçlendirilmesi, eğitilmesi ve bunun için gerekli merkezlerin kurulması,

4.Tedbir:İmam, müftü, muhtar v.b. kırsalda sözü geçen görevlilerin, aileleri doğru şekilde yönlendirmelerinin sağlanması,

5. Tedbir: Kadın okur-yazarlık oranının artırılması,

6. Tedbir: Gezici kütüphane v.b. araçların tüm köylerdeki kadınlara ulaşacak şekilde çoğaltılması,

7. Tedbir: Farklı bölgelerde karşılıklı olmak üzere gezi programlarının yapılması,

8. Tedbir: Kadınlar için ulaşım ve erişimin ücretsiz olduğu sosyal aktivitelerin düzenlenmesi,

9. Tedbir: Sosyal aktiviteleri organize eden kişilerin nitelikli ve iyi yetiştirilmiş kimselerden olması,

10. Tedbir: Üniversiteye girişte pozitif ayrımcılık yapılması,

11. Tedbir: Kadın konuk evlerinin sosyal aktiviteler de yapılacak şekilde düzenlenmesi (El Sanatları Kursu , Spor Faaliyetleri , Enstrüman Kursları, Kitap , Kafe v.b.)

4.4. Gençliğin Toplumsal ve Ekonomik Hayata Katılımı

Politika 1: Genç istihdamı ve girişimciliğin desteklenmesi

1. Tedbir: Genç girişimcilere pazar desteğinin sağlanması,

2. Tedbir: Üniversite eğitiminin gençlerin yeteneklerine göre verilmesi,

3.Tedbir: Gençlere yaşadıkları ilin potansiyeli konusunda rehberlik edilmesi,

4.Tedbir: Gençlerin başarılı girişimcilerle buluşturulması (tecrübe paylaşımı),

5. Tedbir: Eğitim sisteminin gençleri belirli mesleklere yönlendirmesinin önüne geçilmesi,

6. Tedbir: Meslek liselerinin kalitesinin artırılması,

7. Tedbir: Mesleki eğitimin erken yaşlarda verilmeye başlanması,

8.Tedbir: Gençleri, girişimcilik konusunda desteklemeleri için ailelerin bilinçlendirilmesi,

9.Tedbir: Gençlerin, girişimcilere yönelik destekler konusunda daha erken yaşlarda bilgi sahibi olmalarının sağlanması,

10. Tedbir: İş-Kur'a aktarılan kaynakların devlet öncülüğünde doğrudan yatırıma kanalize edilmesi,

11. Tedbir: KOSGEB ödemelerinin yatırım öncesi yapılması

Politika 2: Gençliğin toplumsal hayata katılımı

1. Tedbir: Gençlik merkezlerinin kurulması,

2. Tedbir: Sosyal yaşam alanlarının, spor komplekslerinin, kültür merkezlerinin artırılması,

3. Tedbir: Kütüphane sayısı ve çalışma salonu sayılarının artırılması,

4. Tedbir: Kültürel aktivite imkanlarının oluşturulması,

5. Tedbir: Gençlik merkezlerinin kullanıma sürekli açık tutulması,

6. Tedbir: Sosyal hayattan uzak gençlere ulaşılması ve bunlara yönelik programların uygulanması,

7. Tedbir: Saha çalışmalarının yapılarak sorunların tespit edilmesi,

8. Tedbir: Gençlere yönelik kültürel gezilerin düzenlenmesi,

9. Tedbir: Kişisel gelişim uzmanlarının gençlerle buluşmalarının sağlanması,

10. Tedbir: Madde bağımlılığının önüne geçilmesi için gerekenlerin yapılması,

11. Tedbir: Yabancı dil eğitimi veren kurumların kurulması,

4.5. Sonuç

Şırnak ili için Gelir Dağılımı, Enerji, Turizm, Ekonomik İstikrar, Teknolojiye Dayalı Yenilikçi ve Rekabetçi Üretim, Kamu Hizmet Sunumu ve Yönetişim, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Çevre, Kentsel Yaşam ile Uluslararası İşbirliklerinin Geliştirilmesi başlıkları önemli görülmekle birlikte sıralamada ilk 5 öncelik arasında yer bulamamıştır.

İlde en fazla puanı alan öncelik Eğitim olmuştur. 'Öğretmen ve Eğitmen Niteliklerinin Artırılması', 'Müfredatın, Öğrenci Yeteneklerini Geliştirecek ve İhtiyaçlarını Karşılayacak Şekilde Geliştirilmesi' ve 'Ailelerin, Eğitimdeki Rolleri Konusunda Bilinçlendirilmesi' politikaları aldıkları yakın puanlar ile ön plan çıkmış ve ilin eğitim konusundaki eksikliklerinin farkında oldukları ve bunun düzeltilmesine ihtiyaç duydukları gözlemlenmiştir.

İlde istihdam önceliği altında genç ve kadınların istihdamlarının artırılması ilk sıralarda yer almıştır. Ayrıca kadın ve gençlerin istihdam alanlarının kısıtlı olduğu ve yaygınlaştırılmasına yönelik tedbirlerin alınması görüşleri öne çıkmıştır. Toplumsal hayata katılım konusunda benzer olarak sosyal yaşam alanları, spor kompleksleri vb. yaygınlaştırılması üzerinde durulmuştur.

Tarım ve Kırsal Kalkınma önceliği altında 'Teknoloji kullanımı, sulama altyapısı ve arazi toplulaştırma hizmetlerinin yaygınlaştırılması' ile 'Kırsal nüfusun muhafaza edilmesine yönelik aile işletmeciliğinin güçlendirilmesi' politikaları eşit puan alırken 'Tarımsal ürünlerde dışa bağımlı olmadan, yeterli ve sağlıklı gıda üretiminin gerçekleştirilmesi' politikasının da aldığı yakın puanla ilde önemsenen bir alan olduğu görülmüştür.

Habur gibi önemli bir sınır kapısına sahip olan ilde şehirler arası yolların altyapı çalışmalarının iyileştirilmesi, yol güvenliğinin sağlanması ile hava ve demir yolu ulaşımının geliştirilmesi Ulaştırma önceliği altında dile getirilmiştir.

Şırnak ilinde Demokrasi, Adalet, Güvenlik önceliği diğer TRC3 illerine kıyasla ilk 5 önceliğe son sıradan girmiştir. 'Dış tehditler ve terörle etkin mücadele edilmesi' politikası bu öncelik için en fazla puan alan politika olmuştur. 'Adalet sisteminin daha hızlı ve etkin çalışması' ile 'Özgürlük-güvenlik dengesinin korunması' politikaları aldıkları yakın puanla ilde önemsenen diğer politikalar arasında yer almıştır.

DİKA®

dicle kalkınma ajansı

tigris development agency

Mardin | Batman | Siirt | Şırnak

Dicle Kalkınma Ajansı
Yenişehir Mahallesi Kızıltepe Caddesi
No: 6/1 Artuklu / MARDİN / TÜRKİYE
T: (0 482) 212 11 07
F: (0 482) 213 14 95
E: info@dika.org.tr
www.dika.org.tr

Şırnak Yatırım Destek Ofisi
Vakıfkent Mah. Uludere Cad.
No:16 ŞIRNAK
T: (0 486) 216 24 68
F: (0850) 811 15 38
E: sirnakydo@dika.org.tr